

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndc/35/2023
Identifikačné číslo spisu:	4123235503
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4123235503.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa - manžela K. N., narodeného XX. S. XXXX, I. XX/X, Q., proti odporkyni - manželke X. N., narodenej X. S. XXXX, I. XX/X, Q., t. č. J. F. XX, Q., zastúpenej advokátkou JUDr. Ľubomírou Bašistovou Virovou, Spišská Nová Ves, Zimná 62, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom E. N., narodenej X. S. XXXX, a T. N., narodenej XX. R. XXXX, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, Škultétyho 1577/8, Topoľčany, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 26P/128/2023, o návrhu manželky na prikázanie veci Okresnému súdu Spišská Nová Ves, takto

rozhodol:

Prejednanie veci vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 26P/128/2023 p r i k á z u j e Okresnému súdu Spišská Nová Ves.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o návrhu manželky na prikázanie veci Okresnému súdu Spišská Nová Ves z dôvodu vhodnosti (podľa § 39 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ďalej len „CSP“). Návrh manželka odôvodnila nemožnosťou zúčastniť sa pojednávania na Okresnom súde Nitra, pracovisko Topoľčany zo sociálnych, ekonomických a finančných dôvodov. Manželka uviedla, že sa spolu s maloletými deťmi odsťahovala zo spoločnej domácnosti do Q., kde býva jej rodina. V súčasnosti je na materskej dovolenke s maloletou T., ktorá by bez matky nevydržala celý deň a doposiaľ nikdy nebola so starou matkou takú dlhú dobu. Poukázala aj na potvrdenie detskej lekárky, ktorá neodporúča cestovanie s maloletou, ani jej ponechanie inej osobe bez matky.

2. K návrhu na prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti sa vyjadril manžel, ktorý s návrhom nesúhlasil a považoval ho za nedôvodný. Uviedol, že nevidí problém v tom, aby maloleté deti boli počas pojednávania so starou matkou alebo osobou im blízkou. Nie sú mu známe žiadne zdravotné obmedzenia detí, pre ktoré by deti nemohli cestovať.

3. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení uviedol, že matka od leta býva v Q., kde má v úmysle zotrvať dlhodobejšie. Maloletá E. nastúpila v mieste bydliska na základnú školu, s čím vyjadril súhlas aj otec maloletej. Podotkol tiež, že zo správy od pediatra vyplýva, že zdravotný stav maloletej T. si vyžaduje prítomnosť matky a preto vyjadril súhlas s návrhom matky na zmenu príslušnosti súdu.

4. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

5. Podľa § 39 ods. 2, 3 CSP možno na návrh ktorejkoľvek zo strán vec prikázať inému súdu tej istej inštalácie aj z dôvodu vhodnosti. O prikázaní veci rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu (Okresnému súdu Nitra) a súdu, ktorému sa má vec prikázať (Okresnému súdu Spišská Nová Ves). V tomto prípade je najbližšie spoločne nadriadeným súdom najvyšší súd.

6. Prikázanie (delegácia) veci z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z práva strany civilného sporového konania (účastníka civilného mimosporového konania) na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti civilného sporového konania (civilného mimosporového konania) alebo jeho zrýchlenie. Dôvody delegácie môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však v závislosti od predmetu sporu, postavenia sporových strán, ale aj podmienok pre rýchlejšie dosiahnutie výsledku v spore. Vzhľadom k charakteru delegácie ako výnimky zo zásady, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať však aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

7. S poukazom na už uvedené prichádza aplikácia ustanovenia § 39 ods. 2 CSP do úvahy len vtedy, ak sú pre to dané dôležité dôvody. Úvaha súdu o vhodnosti delegácie preto zahŕňa posúdenie predmetu konania i pomerov subjektov na oboch procesných stranách, pričom na pomery subjektu, ktorý delegáciu navrhuje, možno prihliadnuť, len ak ich zohľadnenie nebude mať negatívny dopad na ostatné subjekty konania.

8. V posudzovanom prípade odôvodňuje manželka vhodnosť ňou navrhovanej delegácie veci skutočnosťou, že v súčasnosti maloleté deti spolu s ňou bývajú v Q., kde maloletá E. navštevuje aj základnú školu. Z potvrdenia detskej lekárky vyplýva, že neodporúča cestovanie s dieťaťom, resp. ponechanie dieťaťa v starostlivosti inej osoby bez matky. Podľa názoru najvyššieho súdu špecifiká prípadu v prejednávaní veci odôvodňujú navrhovanú delegáciu. Je potrebné zdôrazniť, že s konaním o rozvod manželstva je obligatórne spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode (§ 100 CMP). Súd pri akomkoľvek rozhodovaní o právach a povinnostiach k maloletým deťom vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa. V danom prípade ide o dve maloleté deti E. vo veku 6 rokov a T. vo veku 2 rokov, bývajúce s matkou v meste Q.. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme. Najvyšší súd v tomto kontexte vníma akcentáciu širšieho verejného záujmu na poskytnutí ochrany účastníkom mimosporového konania (protektívna funkcia) cez prizmu, ktorá sleduje najlepší záujem maloletých detí. Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby (k rodičom, príbuzným, priateľom, prostrediu a pod.), vývinové potreby (vek, školské, zdravotné, záujmové potreby a pod.), či stabilitu budúceho výchovného prostredia (životné, ako aj bytové pomery rodičov, ich hmotné zabezpečenie, povahové vlastnosti a pod.). V praxi súdov sa pri rozhodovaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností vychádza najmä z návrhov a vyjadrení rodičov, ako aj kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa, z ktorého správ o predpokladoch na výchovu dieťaťa a o vhodnosti výchovného prostredia súdy čerpajú podklad pre svoje rozhodnutie. Nie je vylúčené ani znalecké dokazovanie, či zisťovanie názorov maloletého vzhľadom na jeho vek a vyspelosť. Nepochybne sa jedná o úkony, ktoré z hľadiska miesta pobytu maloletých detí ovplyvňujú hospodárnosť i rýchlosť konania a po skutkovej stránke môžu viesť k spoľahlivejšiemu a dôkladnejšiemu posúdeniu veci (9Ndc/2/2022, 7Ndc/48/2023).

9. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že v danom prípade sú splnené podmienky pre prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti v zmysle § 39 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP a návrhu manželky vyhovel.

10. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.